

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 18. března 2021

(zasedání bude probíhat z důvodu nepříznivé epidemiologické situace on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

- 1.1. Organizační informace
- 1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK
- 1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK
- 1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 18. 2. 2021

2. Řízení ke jmenování profesorem pana doc. PhDr. Petra Zemánka, CSc. pro obor Lingvistika konkrétního jazyka Asie

(základní informace v příloze č. 1)
(teze přednášky v příloze č. 2)

3. Personálie

Na vědomí:

3.1. Oznámení o úspěšných habilitačních a jmenovacích řízeních:

Ke dni 1. 4. 2021 bude pan PaedDr. Luboš Merhaut, CSc. jmenován docentem v oboru Dějiny české literatury a teorie literatury.

Ke schválení prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen:

3.2. Návrh Ústavu translatologie na doplnění členů do zkušební komise pro SRZK pro studijní program Překladačství a tlumočnictví (obor: Překladačství – angličtina, francouzština, němčina, ruština, španělština):

Mgr. Miguel Cuenca Drouhard, Ph.D.

3.3. Návrh Ústavu translatologie na doplnění členů do zkušební komise pro SRZK pro studijní program Překladačství a tlumočnictví (obor: Tlumočnictví – angličtina, francouzština, němčina, ruština, španělština):

Mgr. Miguel Cuenca Drouhard, Ph.D.

PhDr. Alžběta Malkovská

Mgr. Ing. Maria Molchan, Ph.D.

Zdůvodnění ÚTRL: PhDr. Alžběta Malkovská nastoupila na ÚTRL po několikaleté úspěšné tlumočnické praxi. Schopnost spojovat teoretické poznatky s praktickými zkušenostmi je pro členství v komisi pro rigorózní řízení velkým přínosem. Zahájení doktorského studia je vázáno na vyřešení rodinných záležitostí.

3.4. Návrh Ústavu řeckých a latinských studií na doplnění členů do zkušební komise pro SZZK pro studijní program Filologie (obor: Latinská medievistika):

PhDr. Martin Svatoš, CSc.

3.5. Návrh Ústavu řeckých a latinských studií na doplnění členů do zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Historické vědy (obor: Dějiny antické civilizace):

doc. Mgr. et Mgr. Iva Adámková, Ph.D. (předseda)

Mgr. Michal Ctibor, Ph.D.

3.6. Návrh Ústavu řeckých a latinských studií na doplnění členů do zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Filologie (obor: Novořecká filologie):

doc. Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D. (předseda)

3.7. Návrh Ústavu řeckých a latinských studií na doplnění členů do zkušební komise pro BZK pro studijní program Řecká a latinská studia:

doc. Mgr. et Mgr. Iva Adámková, Ph.D. (předseda)

doc. Mgr. Lucie Doležalová, Ph.D. (předseda)

PhDr. Jan Kalivoda

Zdůvodnění ÚŘLS: Dr. Jan Kalivoda je uznávaným odborníkem na latinskou medievistiku, ve zkušební komisi zajišťuje lingvistickou část zkoušky (včetně písemné části), ÚŘLS nedisponuje jiným lingvistou specializovaným na středověkou latinu.

3.8. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, studijní obor Hudební věda (tříletá délka studia):

prof. Pwyll ap Sion, Bangor University, UK (předseda)

dr. Lisa Marie Colton, University of Huddersfield, UK

3.9. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Politologie, studijní obor Politologie (tříletá délka studia):

prof. dr. Frank Hadler

4. **Různé**

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.10 hodin řízení ke jmenování profesorem pana **doc. PhDr. Petra Zemánka, CSc.** pro obor **Lingvistika konkrétního jazyka Asie.**

Komise:

Předsedkyně:

prof. PhDr. Jitka Malečková, CSc., FF UK

Členové:

doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D., FF UK,

prof. RNDr. Václav Blažek, CSc., FF MU,

prof. Stephan Procházka, Universität Wien

a prof. Janusz Danecki, University of Warsaw.

Autoři doporučujících dopisů:

prof. Dr. Jonathan Owens, Universität Bayreuth,

prof. Dr. Kees Versteegh, Radboud University Nijmegen,

prof. Dr. Jan Tavernier, Université Catholique de Louvain

a prof. Dr. Rainer Voigt, Freie Universität Berlin.

Téma přednášky:

Jak vzdálené jsou si dialekty Arabského poloostrova

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **doc. PhDr. Petr Zemánek, CSc.**

Název profesorské přednášky: **Jak vzdálené jsou si dialekty Arabského poloostrova**

Vzdálenost mezi jazykovými formami, ať už dialekty nebo samostatnými jazyky, se měří obtížně – jde o vzdálenost mezi abstraktními objekty a rozdíly mohou být interpretovány různým způsobem – od míry vzájemné srozumitelnosti přes obtížnost naučitelnosti až ke vzdálenosti jazykových systémů, například na ose příbuznosti jazyků.

Pro srovnávání jazykových systémů jsou často využívány fylogenetické metody, které umožňují zobrazovat vztahy příbuznosti či vzdálenosti pomocí statistických modelů zhodnocujících soubor rysů daného jazyka. Pro náš případ, kdy zkoumáme rozdíly v dialektech, je vhodnější užití síťové metody, zvané Neighbor-Net, která pracuje jak s větvením jednotlivých prvků sítě, tak i s modelováním vzdáleností mezi nimi. Tato metoda je lépe použitelná pro případy, kdy kromě genotypických vztahů (založených na příbuznosti) máme též množství fenotypických vlivů prostředí.

V rámci lingvistiky byla metoda užívána pro vztahy mezi různými jazyky jedné jazykové rodiny, a nejčastěji byla založena na datech z lexikonu. Důvodem je bezpochyby fakt, že pro dobré fungování metody je třeba velké množství dat, což lexikon spolehlivě nabízí. Naším cílem je ovšem prozkoumat, zda data z jiných jazykových plánů (fonologie, morfologie, případně syntax) jsou schopna charakterizovat jazykové vztahy stejně dobře. Proto je náš sběr dat kromě fonologických rysů založen především na „dekonstrukci“ paradigmatu, na datech propojujících různé realizace stejných slovesných forem napříč jazykovými formami (v binárním kódování). Výsledek lze chápat jako promítnutí paradigmat do roviny. Tato procedura je použitelná u flektivních jazyků, které u slovesa nabízejí množství forem.

Modelování je založeno na dialektech Arabského poloostrova, tedy oblasti v podstatě výlučně osídlené semitskými jazyky, specifitěji pak dialekty arabštiny. Jde tedy o příbuzné jazykové formy, měly by všechny vyrůstat z jedné proto-formy či klastru. Prostřednictvím výše zmíněné metody („dekonstrukce“ paradigmatu) bylo získáno celkem 898 rysů, naprostá většina z nich pochází z oblasti slovesného systému.

Výsledky ukazují poměrně jasné centrum, a dvě periferní oblasti. V porovnání s geografickým rozmístěním lokalit je zřejmé, základním faktorem určujícím vzdálenost je geografická distribuce: jazykové formy jsou v modelu seskupeny do stejných skupin jako v geografické distribuci, ovšem vzdálenosti geografické a modelové se od sebe mohou podstatně lišit. V oblasti středu Arabského poloostrova (oblast zvaná Nadžd), od Nadžránu po Rijád (cca 750km) se dá hovořit o poměrně blízkých jazykových formách, na ně navazující periferie (na sever a severovýchod od Rijádu, až 900 km k Jordánsku) je několik dalších jazykových forem, v zásadě odvoditelných od středové, centrální oblasti. Jižní periferní oblast (Tiháma) má v modelu navzdory kratším geografickým vzdálenostem (oblast cca 200 x 400 km) podstatně větší vzdálenosti mezi jazykovými formami.

Analýza výsledného modelu ukazuje dělicí linii právě mezi oblastmi Tihámy a Nadždu. Oblast Nadždu je přes velké geografické vzdálenosti kompaktnější, oblast Tihámy naopak vykazuje značně větší rozptýl na podstatně menší ploše (některé lokality z Tihámy model umisťuje k nadždským dialektům). Konfrontace s dialektním atlasem (data založená na lexikonu) ukazuje, že právě v oblasti mezi Nadždem a Tihámou se v několika skupinách slov (často domestikovaná zvířata) projevují variace, které korelují s modelem založeným na datech z morfologie.

Další rysy, podle kterých se obvykle klasifikují arabské dialekty (životní způsob: městský, usedlý, kočovný), se zdají méně důležité, což je možno korelovat s analýzami založenými na vzájemné srozumitelnosti dialektů těchto skupin v jedné oblasti. V našich datech se výraznější rozdíl projevuje jen u dvou lokalit v oblasti Tihámy (Sabja a al-Qahaba).

Použitá data z morfologie korelují s dalšími typy analýz. Ukazuje se, že gramatické rysy mohou velmi dobře posloužit pro klasifikaci daných dialektů. Výsledný model podporuje vydělení střední oblasti Arabského poloostrova (Nadžd) jako samostatné dialektní oblasti a signalizuje značnou diverzitu v oblasti Tihámy.